

Kiemelések a 2011. szeptember havi jelentésekből

„Hírek a szakdiplomátáktól” rovat számára Berlin, mezőgazdaság és környezetvédelem

2011. évi németországi terméseredmények

Az előzetes adatok alapján, a németországi összes **gabonatermő terület** 2011-ben a múlt évihez viszonyítva 1,2 %-kal, 6.508 e hektárra csökkent. (Az *utolsó 5 év átlagához viszonyítva a csökkenés 3,9 %.*) Azon belül, míg a búzatermő terület 1,1 %-kal, 3.261 e hektárra, az árpáé 2,1 %-kal, a rozsé pedig 1,9 %-kal, 1.607 e, illetve 615 e hektárra csökkent. A 478 e hektárt kitevő kukorica termőterület 2,5 %-kal több, mint 2010-ben.

A szélsőséges időjárási körülmények gyakorlatilag az egész vegetációs időszakban jelentkeztek. Az időjárás már a múlt év őszi vetési időszakban is kedvezőtlen volt, amelyet kevés csapadék, majd májusban jelentős fagyok követtek, végül a betakarítási időszak idején heves esőzések voltak jellemzők az ország nagy részén. Mindezek következtében a gabonatermés régióként eltérő mértékben, de visszaesett.

A teljes **gabonatermés mennyisége** 41.359 e tonna, ami 6,1 %-kal kevesebb, mint a múlt évi betakarítás, és 9,4 %-kal marad alatta a 2005-2010. évek átlagának. Búzából (döntően őszi búza) az országos mennyiség 22.972 e tonna, ami 3,4 %-os csökkenést jelent. Árpából (főként őszi árpa) 8.777 e tonnás mennyiség 15,0 %-kal kisebb, mint 2010-ben. Rozsból is nagymértékű, 14,8 %-os terméscsökkenés következett be, összesen 2.470 e tonnát takarítottak be. A kukoricatermés viszont 6,2 %-kal, várhatóan 4.475 e tonnára nő az idén, mivel ott a nyári esős időszak még segített.

A **hozamokat** tekintve, búzából az idei átlag 7,05 tonna/hektár (-2,3 %), árpából 5,46 t/ha (-13,2 %), rozsból 4,02 t/ha (-13,2 %), kukoricából pedig 9,36 t/ha (+2,5 %). Az összes gabonára vetített átlag 6,36 t/ha (-5,0).

A **tartományok** közül a gabonatermésben (kukorica nélkül) 2010-hez viszonyítva egyedül Bajorországban nőtt (+3,5 %). Az átlagot jóval meghaladó, legnagyobb visszaesés sorrendben Brandenburg (-25,6 %), Szárvidék (-20,1 %) és Szászország – Anhalt (-17,7 %) tartományokban jelentkezett, míg jelentősen az átlag alatti volt a csökkenés Észak-Rajna – Vesztfáliában (-2,1 %), Baden-Württembergben (-3,1 %) és Thüringiában (-3,5 %).

A **gabonafélékből**, mind búzából, mind rozsból **összességében elegendő** termett, a belföldi ellátás biztosított lesz. A **minőség** régióként és gabonaféleként nagy eltéréseket mutat, de összesen **kielégítő**, illetve jó.

A szövetségi szakminisztérium szerint, az árképzésben a nemzetközi piacoknak igen nagy szerepe van. Az EU 27-ek gabonatermését a Bizottság 279 M tonnára becsüli,

ami átlagos évnek tekinthető. Világszerte növekvő termeléssel és fogyasztással számolnak. Augusztus végén a **termelői árak** 15-30 %-kal voltak magasabbak, mint tavaly. Egyedül a kenyérbúza ára alig változott. Mivel a kenyér- és pékáruknál alacsony a nyersanyaghányad (3-5 %), a fogyasztói árakra egy későbbi jelentősebb búza- és rozsáremelkedés sem hatna ki lényegesen.

Szemben a gabonafélékkel, **nagyon rossz** volt a **repcetermés**. A legfontosabb újratermelő nyersanyag, bio - üzemanyag alapanyag számító repce termőterülete egy év alatt 9,9 %-kal, 1,313 e hektárra csökkent, a termés hozam drasztikusan, 23,7 %-kal esett vissza (2,98 t/ha), aminek a következtében a termésmennyiség közel egyharmadával (-31,3 %) mérséklődött, az utolsó öt év átlagánál is közel 30 %-kal kevesebb. Említést érdemel, hogy az összesen 3,91 M tonna terméshez viszonyítva az eddigi rekord, a 2009. évi mennyiség 2,4 M tonnával volt nagyobb. Ez azt eredményezi, hogy jelentős importszükséglet jelentkezik. A termelői árak már jelenleg is jóval magasabbak, mint a tavalyi évben (*2011 augusztus végén 430,8 €/t, 2010 azonos időszakában 350,5 €/t*).

A **többi, Németországban jelentősnek számító kultúra** közül a gyümölcs- és zöldségféléknél (az utóbbiak termőterülete 124,3 e ha) átlag feletti volt a termés a spárgából, a cseresznyéből és a szilvából, míg az eper- és az almatermés inkább átlag alattinak tekinthető. A legfontosabb gyümölcsnek számító almából 900 ezer tonna alatti mennyiséggel számolnak.

Burgonyából az előző évinél 2 %-kal megnövelt termőterületen (259 e ha) a többéves átlagnak megfelelő mennyiséget (10,8 M t) várnak. Cukorrépából a 10 %-kal (kerekén 400 e hektárra bővült) területen magas termésátlag várható, aminek következtében a cukortermelés 4,47 M tonna lehet (2010-ben 3,64 M t). Borból az idén is jó évjáratra, és akár átlagosnál nagyobb szőlőtermésre számítanak Németországban.

A szövetségi kormány azon gazdák számára, akiknél a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt **rövidtávú likviditási problémák** jelentkeznek, különböző formákban **segítséget** nyújt *(pl. A központi mezőgazdasági bank, a Landwirtschaftliche Rentenbank csökkentett kamat melletti likviditási hitelt nyújt, tartományi pénzügyi hatóságok kérelem alapján és indokolt esetben adótartozás befizetésére haladékot, ill. késedelmes fizetésnél büntetőkamat csökkentést adhatnak, vagy végrehajtási intézkedésektől eltekinthetnek. Lényeges terméskiesés esetén a helyi önkormányzat elengedheti az ingatlanadót stb.)*

Említést érdemel még, hogy a német mezőgazdasági érdekvédelmi központ, a **Német Parasztszövetség** (DBV) augusztus 25-én tette közzé a 2011. évi záró termésmérlegét. A Szövetség adatai, helyzetértékelése és következtetései alapvetően megegyeznek a szövetségi szakminisztériumével, viszont a gabonatermést alacsonyabbra, 39 M tonnára becsülték.

Németország agrár-külkereskedelme 2011. I. félévében, a magyar-német ágazati forgalom alakulása

A hagyományosan exportorientált német gazdaságon belül a **mező- és élelmiszergazdaság is mind inkább a kivitel növelését tekinti a növekedés „motorjának”**. A stagnáló – és az előrejelzések szerint már középtávon is számottevően csökkenő – hazai népességgel, és azáltal a lényegében telített belföldi élelmiszerpiaccal szemben az export kínálja az igazi lehetőségeket. Ezt alátámasztja az az adat, hogy a német élelmiszeripari értékesítésen belül az exporthányad 10 év alatt megkétszereződött, jelenleg már a bevétel 28 %-a származik a külpiazi eladásból. Mindamelllett a szintén hagyományosan nagy agrárkereskedelmi passzívumot is sikerül mérsékelniük a kivitel nagyobb mértékű bővülésével.

Nem csak az érintett gazdasági szereplők, hanem **kormányzati szinten is kiemelt kérdésnek tekintik az agrárexport növelését**. Több tartományban működik Agrármarketing Társaság, a regionális termékek értékesítésének segítése céljából. A sikeres marketing tevékenység jó példája Bajorország, ahol a idei első félévben közel 13 %-os élelmiszerexport növekedést értek el, ami értékben közel 3,8 Mrd € forgalmat jelentett.

A Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) saját exporttámogatási programmal is rendelkezik, ami különösen a kis- és közepes vállalatoknak nyújt segítséget. Dr. Gerd Müller (CSU) parlamenti államtitkár Ilse Aigner miniszter asszony „exportmegbízottja” is egyben. A szövetségi szakminisztérium más felső vezetői is feladatuknak tekintik a lehetséges új piacokon a kapcsolatos promóciós tevékenységhez a segítségnyújtást.

Említést érdemel továbbá, hogy a BMELV és a Szövetségi Külügyminisztérium a Német Élelmiszeripari Szövetséggel (BVE) közösen, június elején 3. alkalommal rendezte meg az „Agrár- és Élelmiszergazdaság Külgazdasági Napját” Berlinben. A mintegy 500 fős rendezvény célja a német külpiazi lehetőségek, ágazati kivitel, a kapcsolatos nemzetközi együttműködés és az exportösztönzés eddigi eredményeinek, valamint további lehetőségeinek az áttekintése volt. *Ott többek között Gerd Müller államtitkár elmondta, hogy a „kereskedelem nem egyirányú utca”. Ezért a szaktárca nemzetközi projekteket is támogat, ami a partner országokban a mezőgazdasági termelés növelését segíti. A múltban ezen a téren Kelet-Európára koncentráltak, újabban egyre inkább a feltörekvő, valamint fejlődő országokra.*

Németország ágazati exportja imponáló növekedést mutatva, múlt évben 51,8 Mrd €-t (+10 %), importja 60,7 Mrd €-t (+8 %) ért el. ~~A~~ ország mára a világ második legnagyobb élelmiszerimportőrévé és harmadik exportőrévé vált.

Az idei első félévi előzetes adatok szerint, folytatódott a kedvező tendencia. A mező- és élelmiszergazdasági forgalom dinamikája alig maradt el a teljes német gazdaságtól, az **ágazati export 14,1 %-kal**, kerekén **28,0 Mrd €-ra** nőtt, az **import**

15,1 %-kal, 33,6 Mrd €-ra A jelenlegi tendenciák alapján, az **idei év újabb rekord eredménnyel** fog zárulni.

A 2011. I-VI. hónap számai alapján, a legfontosabb agrárkereskedelmi partnerek az EU tagállamok. Mind az exportban, mind az importban az első három helyen sorrendben Hollandia, Franciaország és Olaszország áll. Térségünk országai közül előkelő helyet foglal el Lengyelország, a német kivitelben a hatodik – 2011-ben 1,53 Mrd €, ami +28,9 %-os növekedést jelent –, a behozatalban a hetedik (1,26 Mrd €, +10,8 %). Csehország mind az exportot, mind az importot tekintve a tizedik. Az előbbi érték 0,7 Mrd € (+15,4 %), az utóbbi 0,4 Mrd € (+166 Mrd €).

A Szövetségi Statisztikai Hivaltól beszerzett adatok szerint, **Magyarország irányába is folytatódott az erőteljes ágazati exportnövekedés**, míg az import jóval mérsékeltebben emelkedett. Számokban kifejezve, az idei első félévben a németek **368,3 M €** értékben szállítottak mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeket hazánkba, ami 62 M €-val, **20,3 %-kal több**, mint a tavalyi év azonos időszakában. Azzal szemben a **magyar ágazati kivitel Németországba 308,9 M €-t** tett ki. Az 17,1 M €-s, **5,8 %-os növekedést** jelent. Mindez előrevetíti, hogy a tavalyi forgalom együttes csökkenése után az idei év egészében már jelentős forgalombővülésre lehet számítani. Ugyanakkor **várhatóan passzív lesz a 2010-ben még enyhe** (+15 M €) **magyar többletet** felmutató egyenleg.

Hosszabb távot tekintve, a magyar szempontból hagyományosan jelentős többletet felmutató kétoldalú ágazati egyenleg egyre csökkent. Magyarország részesedése is mind kisebbé vált a teljes német ágazati importon belül (2010-ben mindössze 1,1 %, míg 2008-ban is még 1,4 % volt.). **A magyar „piacvesztés” a térségünk többi országához viszonyítva is szembetűnő**, pl. különösen a lengyelek, de a csehek is jelentősen növelni tudták részesedésüket, erősíteni pozíciójukat a német piacon.

A német élelmiszergazdaság legfontosabb szereplői a **2004-es EU bővítéstől azt várták**, hogy jelentősen növelni tudják a mezőgazdasági és élelmiszeripari kivitelüket az Európai Unióhoz újonnan csatlakozó országokba. **Magyarországot az egyik leginkább perspektivikus felvevőpiacnak tekintették. A forgalmi adatok azt bizonyítják, hogy a várakozások reálisak voltak.**

A **német ágazati export struktúrájára** jellemző, hogy mára a **feldolgozott termékek aránya 90 %-os** mértékűre nőtt. Ez Magyarország irányába is érvényes. Szemben azzal, a **mi kivitelünkben továbbra is magas a feldolgozatlan, vagy az alacsony feldolgozottságú** termékek részesedése (2010-ben az olajnövények, növényi olajok és zsírok, továbbá a búza és a kukorica a kivitelünk 40 %-át adta.). Jóllehet az utóbbi termékek, így akár a minőségi búza, valamint a német energiafordulat miatt az olajnövények és a kukorica export lehetősége hosszú távon is fennáll, a termés- és világpiaci áringadozások miatt biztonságosabb és jóval nagyobb bevételt eredményezne, ha növelni tudnánk a feldolgozott, magas minőségű, hungaricum, vagy akár a biotermékek kivitelét. **A piaci lehetőség, az óriási verseny ellenére továbbra is adott.** Amennyiben meg akarjuk tartani a magyar élelmiszergazdaság legfontosabb felvevőpiacának Németországot, **fokozni kellene az itteni agrármarketing**

tevékenységünket is. Ahhoz továbbra sem szabadna lemondanunk a nagy németországi nemzetközi szakkiállításokon a támogatott megjelenésről, és az AMC összefogásával szervezett különböző regionális értékesítés-ösztönzési akciókról.

Egyre nagyobb a biogazdálkodás jelentősége Németországban

Mind keresettebbek Németországban a biotermékek, és egyre nagyobb súlyt képvisel az ökológiai művelés. A legújabb statisztikai adatok szerint, miközben folyamatosan csökken a hagyományos gazdálkodást folytató üzemek száma, a biogazdaságoké nő. Jelenleg az összesen kerekén 300 ezer gazdaságon belül 20 ezer folytat biogazdálkodást. Az utóbbiak termőterülete az idén már meghaladja az 1 M hektárt. Az ökológiai művelés Dél-Németországban (*Bajorország és Baden-Württemberg*), továbbá az új tartományokban a legjelentősebb. Az utóbbiakban az átlagos üzemméret 150 hektár. A biogazdálkodást a támogatás vonzóvá teszi, annak is az eredménye, hogy a 2004-2010 közötti időszakban a főfoglalkozású üzemek esetében negyedével volt magasabb a nyereség, mint a hagyományos művelési módot folytatóké.

Jóllehet a fejlődés egyértelmű, nem tűnik reálisnak az a kormányzati cél, hogy 2020-ra az ország termőterületének egyötödén biogazdálkodást folytassanak. Az ugyanis 3,5 M hektárt jelentene, amihez éves szinten 250 e ha növekedést kellene elérni, szemben az utóbbi évek 35-45 e ha átlagos bővülésével.

A hazai termelés messze elmarad a kereslettől, így jelenleg az önellátottság szintje 60 % körüli. Az Európai Unión belül Németország a biotermékek legnagyobb importőre, a piac nagysága 6 Mrd €, amivel az USA után a második a világon. Azzal együtt a teljes német élelmiszerkereskedelmi forgalom mindössze 4 %-át teszik ki a biotermékek. A termelők számára legnagyobb bevételt a bio-tej jelenti, azt követi a bio-hús és a bio-gabona és a –zöldség. Az utóbbi időben nagyon megnőtt a kereslet a bio-sertéshús iránt. Az utóbbiért a tenyésztő kilogrammonként átlagosan 3 €-val kap többet, mint a normál sertéshúsért.

Említést érdemel, hogy éppen 10 éve vezették be Németországban az ellenőrzött biotermékek megkülönböztető jelölését, a Biosiegel"-t. Azt azóta sikertörténetnek számít. Ma már 3,9 ezer cég több mint 62 ezer terméke csomagolásán szerepel ez a jelölés. A címke ismertsége igen magas, felmérések szerint a fogyasztók 87 %-a ismeri.

Növelték a mezőgazdasági szezonális munkaerő-kontingenst

Németországban nagy az igény a mezőgazdasági idénymunkaerő iránt. A 2011 május 1-i általános munkaerő-piaci nyitás előtt, már ez év január 1-től eltörölték a térségünk országai közül az EU-hoz 2004-ben csatlakozottakból érkező munkaerő számára a munkavállalási engedély beszerzési kötelezettséget. A később csatlakozott Bulgária és Románia, valamint a tagjelölt Horvátország számára továbbra is érvényes a kontingens. Az az idénre összesen 150 ezer fő szezonális munkaerőre vonatkozott, a

mezőgazdaság, a kertészet, valamint a vendéglátás területén. A Szövetségi Munkaügyi Hivatal a szakmai szövetségek és a szövetségi szakminisztérium kérésére, szeptember 1-től 180 ezer főre emelte a Bulgáriából, Romániából és Horvátországból érkező szezonális munkaerő-kontingenst. Ők naptári évente 6 hónapot dolgozhatnak.

Energia- és ipari növények termesztésének alakulása

2011-ben tovább nőtt az energia- és ipari növények németországi termőterülete. Az összesen 2,28 M hektár terület a szántóterület 18 %-át teszi ki. Az Újratermelődő Nyersanyagok Szakügynökség (FNR) adatai szerint, az energianövények területe egy év alatt 150 ezer hektárral, 1,96 M ha-ra emelkedett. Azon belül kismértékben csökkent a legnagyobb súllyal jelentkező, biodízel és növényolaj előállítására termelt repceolaj (2011-ben 910 e ha). A biogáz előállítását szolgáló növények (különösen a kukorica és más gabonafélék) termőterülete viszont nagyon jelentősen bővült, 800 e hektárra (+150 e ha). A bioetanol gyártásra 250 ezer hektáron termeltek az idén energianövényeket, ami minimális mértékű emelkedés a tavalyi évhez képest.

Élénk német agrárdiplomáciai mozgás

- Szeptember közepén a **szövetségi szaktárca parlamenti államtitkára, Peter Bleser** (CDU), és a kíséretében a **Bundestag szakbizottság elnöke, Hans-Michael Goldmann** (FDP) **Kazahsztánba** látogatott. Tárgyalást folytattak az ottani Mezőgazdasági Minisztérium államtitkárával, a kazah Parlament elnökével, és Mezőgazdasági Bizottsága elnökével. Szeptember 16-án megnyitották a főváros, Astana-tól mintegy 200 km-re északra található területen német mezőgazdasági gép és termelési eszköz bemutatót. A németek számára fontos partner Közép-Ázsiában Kazahsztán. A régióban középtávon várt jelentős exportnövekedésen túl, Kazahsztán mezőgazdaság fejlesztéséhez is készek hozzájárulni. Annak része, hogy a BMELV 1,2 M €-val támogatja az ottani német Agrárcentrumot. A két szakminisztérium együttműködése 2009 óta kiterjed rendszeres agrárpolitikai párbeszédre, valamint az Agrárcentrum létesítésével a korszerű gazdálkodás széleskörű elterjedését akarják elérni. Az utóbbi programhoz az agrotechnika, a vetőmag szektor és az állattenyésztés területéről eddig 13 cég jelentette be a csatlakozását.
- **Ilse Aigner szövetségi miniszter USA-ban** tett látogatása során, szeptember 20-án tárgyalt Tom Vilsack mezőgazdasági miniszterrel. Annak középpontjában agrárkereskedelmi, nemzetközi agrárpiaci és világelelméleti témák álltak. A két ország határozottan támogatja a nemzetközi mezőgazdasági határidős piacok átláthatóságának a G20 együttműködés keretében megfogalmazott célját. Az USA-kedvezőtlenül érinti a bioenergiára vonatkozó EU - fenntarthatósági előírások németországi átültetése, mert az szerintük veszélyezteti a nem takarmányozási célú szójaexportjukat. Vitatott kérdés maradt továbbá a zöld géntechnika eltérő megítélése. Míg közismerten az USA egyértelműen a liberalizációt sürgeti, addig a miniszter asszony ellenzi. A MON 810 GMO kukorica németországi termesztési tilalma már két év óta él.

Említést érdemel, hogy a két ország fontos agrárkereskedelmi partnere is egymásnak. Az idei I. félévben az Egyesült Államokba irányuló német ágazati kivitel az előző év azonos időszakához képest 27 %-kal, 723 M €-ra nőtt, a behozatal pedig onnan 36 %-kal, 906 M €-ra bővült.

- Szeptember végén a **BMELV közigazgatási államtitkára, Dr. Robert Kloos** látogatott **Vietnámba**. A kormányzati képviselőkkel megbeszéléseken túl Ho Chi Minh – városban (*korábbi Saigon*) részt vett a „Food & Hotel Vietnam” nemzetközi kiállításon, amelyen a német cégek jelenlétét a szövetségi szaktárca közösségi standdal támogatta. A kiállításhoz kapcsolódóan, a városban német élelmiszerheteket is tartottak. A német élelmiszergazdaság komoly piaci lehetőségekkel kecsegtetőnek tartja ezt a Dél - Kelet - ázsiai országot.
- Kína után Németország is mind inkább felfedezi Fekete-Afrika jelentőségét. Nem csak az általános gazdasági, hanem mezőgazdasági szempontok miatt is egyre nagyobb figyelem irányul a németek részéről arra a kontinensre. Júliusban Angela Merkel szövetségi kancellár három ottani országban (Kenya, Angola, Nigéria) tett látogatásakor a delegációja tagja volt Ilse Aigner szövetségi szakminiszter is. Augusztus végén, a BMELV **parlamentari államtitkára, Peter Bleser (CDU) Dél-Afrikában és Etiópiában** járt. Az utóbbi látogatást összekötötte az Afrikai Unió (AU) **donor-országok** Addis Abeba-i konferenciáján részvétellel. Ott tartott beszédében egyebek mellett aláhúzta a mezőgazdaság kulcsszerepét az afrikai válságrégiók gazdaságilag sikeres és békés fejlődésének a biztosításához. A szövetségi kormány eddig több mint 150 M € összegben nyújtott segítséget a jelenlegi humanitárius katasztrófa elhárításához Kelet-Afrikában.

Az államtitkár az **etióp** fővárostól mintegy 200 km-re Dél - Keletre, elhelyezte a „Német - Etióp Mezőgazdasági Továbbképző Központ” alapkövét. A több mint 2 M € nagyságú projekt működéséhez több német cég gépekkel, vetőmagokkal és növény-védőszerrel járul hozzá. Azon túl az idén 250 e €, jövőre 750 e € támogatást nyújt a BMELV szárazságtűrő növényfajták sürgősen szükséges vetőmagjainak termesztéséhez és szaporításához, valamint az ottani kultúrnövény fajták sokszínűségének a fenntarthatósága érdekében.

Dél-Afrikában, ami a kontinensen Németország egyik legfontosabb partnere, az államtitkár a mezőgazdasági, erdészeti és halászati miniszterhelyettessel, valamint a vidékfejlesztési és földreform miniszterrel tárgyalt. Az országban a német Szövetségi Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Minisztérium (BMZ) több átfogó programot is támogat a vidékfejlesztés és az élelmiszerbiztonság területén.

- Az **Európai Növényvédelmi Szervezet**, az **EPPO** megalapítása 60. évfordulóját Bonnbán ünnepelte. A párizsi székhelyű, 1951-ben 15 ország által létrehozott szervezet alapító tagja Németország. Szeptember 20-22-én tartott jubileumi tanácskozáson közel 100 szakember vett részt a tagországokból és a Földközi-tenger térségéből, valamint a FAO, az EU Bizottság és az Európai

Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA), továbbá az EPPO-val szerződést kötött államokból. A szövetségi szaktárca részéről Dr. Robert Kloos közigazgatási államtitkár tartott beszédet. A résztvevők egyetértettek abban, hogy ma, a kiterjedt világkereskedelem és a klímaváltozás miatt a növényi betegségek és a károkozók bekerülésének és elterjedésének a kockázata sokkal nagyobb, mint eddig bármikor. Ezért továbbra is szükség van az EPPO-ra, és a kockázatelemzés, valamint az ellenőrzési rendszer hatékonyságának erősítése mellett az európai országok korai előrejelző rendszerének a működtetésére.

A német Fenntarthatósági Stratégia néhány mezőgazdasági és környezetvédelmi vonatkozása

A **szövetségi kormány** 2002-ben fogadta el a „Perspektívák Németország Számára” elnevezésű **fenntarthatósági stratégiáját**, amelynek nagy része a Szövetségi Környezet-, Természetvédelmi és Reaktorbiztonsági Minisztérium (BMU) illetékességi területeit fedi le. A szövetségi kormány négyévenként beszámol a Bundestagban a Fenntarthatósági Stratégiában foglaltak megvalósításának állásáról. Az első alkalommal 2004 őszén, majd 2008 őszén történt meg, a következő jelenés 2012 elején várható. A köztes jelentések a Stratégia szükség szerinti továbbfejlesztését is szolgálják. Mindezt 2006 óta kiegészítik a Szövetségi Statisztikai Hivatalnak a főbb mutatókra vonatkozó kétévenkénti jelentései (Indikatorenbericht).

2010 ősze óta folyik a német kormány **fenntarthatósági stratégiájának** aktualizálása, a következő un. **Előrehaladási jelentés** (*Fortschrittsbericht 2012*) elkészítése széleskörű társadalmi párbeszéd mellett, két szakaszban. Az első szakasz időközben lezárult, több mint 1.200 állásfoglalás, kommentár érkezett be az állampolgárok, valamint különböző szövetségek és szervezetek részéről. Azok figyelembevételével elkészült a kapcsolatos dokumentum **tervezete**. A kormány ezen tervezetéről, a társadalmi párbeszéd második szakasza szeptember 30-ig zajlott le. Az újabb állásfoglalások alapján készül el a végleges változat.

A Szövetségi Statisztikai Hivatal által legutóbb aktualizált, kapcsolódó **Indikatori Jelentésből** az alábbi négy területet adatait emelem ki:

Erőforrás-kímélő gazdaság – Energiahatékonyság

A szövetségi kormány célja, hogy az 1990-hez viszonyítva, az energia-termelékenységet megkétszerezze. A statisztikai adatok szerint, 1990 és 2010 között a az energiatermelékenység 38,6 %-kal nőtt. A kitűzött cél eléréséhez az eddigihez képest, éves átlagban több mint a háromszorosára (+3,7 % /év) kellene gyorsítani a növekedési ütemet.

Klímavédelem – Üvegházhatású gázok kibocsátása

Németország kötelezettséget vállalt arra, hogy a Kyoto – Jegyzőkönyvben szereplő hat üvegházhatású gáz kibocsátását 2008-2012 közötti időszakban, 1990-hez képest 21 %-kal csökkenti. Azon túl a szövetségi kormány hajlandó a 2012 utáni időszakra szóló nemzetközi klímavédelmi keretegyezményhez 2020-ig (*1990-hez viszonyítva*) 40 %-os

csökkentés vállalásával hozzájárulni. Az előző értéket, már 2009-ben elérték (26,5 %). A Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal (UBA) szerint, viszont 2010 óta emelkedett a németországi kibocsátás, miután a 2008. évi pénzügyi és gazdasági következményeként bekövetkezett visszaesés után ismét beindult a gazdasági növekedés.

Terület-felhasználás – Fenntartható földhasználat

A szövetségi kormány célja, hogy 2020-ig napi átlagban 30 hektárra csökkenjen az építési, infrastrukturális és egyéb célra történő terület-felhasználás. Jóllehet az utóbbi években egyértelmű a felhasználás csökkenés, de a fejlődés nem elegendő. A jelenlegi érték 95 ha/nap.

Földművelés – Biogazdálkodás

A kapcsolatos kormányzati cél az, hogy 2020-ra az ország termőterületének egyötödén biogazdálkodást folytassanak. Jóllehet a fejlődés egyértelmű, az eddigi évenkénti növekedés jóval alacsonyabb annál, mint ami szükséges lenne a 20 %-os érték eléréséhez. 2010-ben a mezőgazdaságilag hasznosított terület 5,9 %-a (991 e hektár) állt ökológiai művelés alatt. A jelenlegi növekedési ütem mellett még két több, mint két évtized lenne szükséges.

A Német Természetvédelmi Szövetség éves jelentése

A Német Természetvédelmi Szövetség (Naturschutzbund Deutschland – NABU) a **legnagyobb német környezetvédelmi NGO**. A Szövetség közelmúltban közzétett éves jelentése szerint, 2010-ben a tagjai száma 5 %-kal, kerekén 445 ezerre emelkedett, amihez még több, mint 40 ezer támogató kapcsolódik. Ezzel megelőzték a Német Környezet- és Természetvédelmi Szövetséget (*Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland – BUND*), aminek összesen 461 ezer tagja és támogatója van.

A NABU összes bevétele rekord nagyságúra, 24,1 M €-ra nőtt a múlt évben, amelyen belül a tagdíjak közel 60 %-ot (14,2 M €) tettek ki. A Szövetség kiadásainak legnagyobb részét (7,6 M €) a helyi és körzeti természetvédelmi szervezetek támogatására fordítják. Azt követi a különböző természet- és környezetvédelmi programok finanszírozása. Az éves beszámolóban szerepel az is, hogy a múlt évben a tagok önkéntesen 3,3 M € értékű közösségi munkát végeztek.

Német környezetvédelmi diplomácia

- Szeptember 30-án Janez Potočnik **EU környezetvédelmi főbiztos Berlinben** tárgyalt Dr. Norbert Röttgen BMU miniszterrel a Bizottságnak az „**Útiterv az erőforrás-hatékony Európa felé**” c. szeptember 20-i közleménye témakörben.

A megbeszélés során a szövetségi szakminiszter egyebek mellett azt emelte ki, hogy a szövetségi kormány tudatában van a kérdés jelentőségének. Azt bizonyítja,

hogy már 2002-ben, a Nemzeti Fenntarthatósági Stratégia elfogadásakor rögzítették célként, hogy az erőforrás termelékenységet 1994-hez viszonyítva, 2020-ig meg kell kétszerezni. Röttgen miniszter szerint, a német gazdaságban adott a potenciál ahhoz, hogy az a világon a leginkább erőforrás-kímélő gazdasággá váljon. Annak érdekében jelenleg kidolgozás alatt van egy Nemzeti Erőforrás-hatékonysági Program. A kormány még a Rio+20 ENSZ konferencia előtt dönteni akar a programról. A főbiztos mint „kitűnő példa” dicsérte a német programot és úttörő szerepet.

- Szeptember közepén Dr. Norbert **Röttgen szövetségi miniszter** és a szaktárca **parlamentari államtitkára**, Katherina **Reiche** (CSU) **Törökországban** jártak. A kíséretükben voltak további Bundestag képviselők, valamint a gazdaság és környezetvédelmi szövetségek több magas rangú képviselője. A látogatás célja a kétoldalú együttműködés elmélyítése volt a klímavédelem, megújuló energiák és energiahatékonyság, továbbá a víz- és a hulladékgazdálkodás területein.

Szövetségi szakminisztériumi információk szerint, Törökország a következő években 100 Mrd €-t meghaladó összegben akar környezetvédelmi beruházásokat végrehajtani, hogy elérje az EU szabványokat. A németek arra számítanak, hogy technológiaexporttal és tapasztalatok átadásával erőteljesen be tudnak kapcsolódni az ottani fejlesztésekbe. Röttgen miniszter Ankarában tárgyalt mind a török környezetvédelmi, mind az erdészeti és vízügyi miniszterrel. A miniszter ankarai látogatása előtt, az államtitkár asszony Isztanbulban közös rendezvényen vett részt, ahol a Német - Török Ipari- és Kereskedelmi Kamara, valamint az ottani Német Főkonzulátus szervezésében a német gazdaság környezetvédelmi technológiai kínálatának bemutatására került sor. Tartottak továbbá egy másik rendezvényt is a legnagyobb török ipari bank, a TSKB támogatásával a német – török együttműködés javításának lehetőségeiről a megújuló energiák területén.

A Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány évkönyve

A **Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány (DBU)** közelmúltban jelentette meg a múlt évi tevékenységéről szóló beszámolóját (Jahresbericht 2010).

Az Osnabrück-i székhelyű Alapítványt 1991 márciusa óta működik. Hatalmas alaptőkéje az akkori szövetségi pénzügyminiszter javaslata alapján, a Salzgitter AG privatizációs bevételeiből (1,28 Mrd €) származik. Az azóta eltelt időben kerekén 7.800 modellprojektet támogattak, 1,4 Mrd € értékben. Az alapítvány vagyona időközben 1,9 Mrd €-ra nőtt. Elsősorban az innovatív környezetvédelem támogatására a múlt évben 263 projektre 26,6 M € forrást biztosítottak. A DBU beszámoló a következő címen érhető el: www.dbu.de/339.html

Berlin, 2011. október 12.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos